

важният от които е какво е трябвало да направят в това време на безмилостен атеизъм българските духовници. Дали доброволно да пострадат, т.е. да не отстъпят от позициите си и да бъдат убити или да приемат компромиси, за да оцелеят и все пак да има клир, богослужебен живот, църква? Един от най-потърпевшите от Сливенска епархия, свещеник Димитър Георгиев, осъден на 20 години затвор през 1953 г., доживял промяната на 10 ноември 1989 г. и реабилитацията си, дава струва ми се най – приемливия отговор: „На нашата Църква ѝ рязаха краката, ръцете, остана само главата. Добре, че се намериха умни хора, да ѝ наведат главата, за да не я отрежат. И ако сега имаме недостатъци, то е защото Църквата в момента лекува раните си.” (Станева 2005, 102) Затова избрах основното заглавие на проучването ми – НА КРЪСТОПЪТ да е от общ характер. На това място не може да се остане и трябва да се избере една посока, да се тръгне по един път. Убийствена дилема за БПЦ и предизвестен избор. Пътят на компромиса, може би единствено възможен за времето си е спасение за нея, но страшните рани и до днес не са зараснали, даже като чели повторно се инфектират - разкол, разкриване на досиета, компромати, корупция, съмнения за насилствена смърт на някои висши духовници. Само истината е тази, която би излекувала язвите от натрупаното недоверие между миряни и клир от една страна, обществото като цяло и църквата - от друга.

От 1 януари 1951 г. влиза в сила новият устав на БПЦ. Резултат от дълги и мъчителни преговори между държавата и църквата, той не може да спре процеса на установяване на държавен контрол над БПЦ, но успява да го ограничи и да предпази църквата от някои неканонични искания на държавата. В следващите години известни постановки в него са пренебрегнати, но все пак стабилността на Св. Синод се запазва, ограничава се възможността от масова чистка на митрополити, каквато държавата е склонна да проведе, което от своя страна гарантира известна приемственост сред висшето духовенство.

Няколко дни по-късно, на 4 януари за нов заместник - председател на Св. Синод е избран Пловдивският митрополит Кирил, което открива пътя за решаване на дълго отлагания въпрос за прогласяването на Българската патриаршия. През този период, активната държавна намеса в подбора на висшето духовенство и основно в митрополитските избори води до нарушаване единството в Св. Синод и обособяването на